

LABOD izhaja štirinajstnevno v nakladi 2400 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Odgovorna urednica: Lidija Jež, tehnično ureja: novinarski servis — Grafična priprava in tisk Dolenjski informativni in tiskarski center Novo mesto.

labod

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LABOD TOVARNE OBLAČIL NOVO MESTO

LETO X.

NOVO MESTO, 12. 10. 1984

št. 13

več kot samo srečanje

Konec septembra je Labod pripravil svečanost za naše tuje sodelavce. Tokrat smo se prvič srečali z vsemi kupci, dobavitelji in predstavniki tistih podjetij, preko katerih Labod uvaža in izvaža. Ob tej priložnosti je predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Marko Bulc izročil priznanji El-Miorju in Melki.

Obe holandski firmi sodelujeta z Labodom že vrsto let, El-Mior petnajsto leto, Melka pa štirinajsto. V tem času so se med nami spletle tesne vezi, ki preraščajo v višje oblike sodelovanja. Bulc se je prisrčno za-

hvalil obema, hkrati pa tudi vsem ostalim prisotnim za zблиžanje »s tem delom naše domovine, ki je pokrit z mehkiimi griči in poln ljubeznivih in delovnih ljudi.«

Labod je ob tej priložnosti izročil tudi 20 diplom vsem dolgoletnim sodelavcem, enajstim tujim kupcem, petim dobaviteljem in štirim podjetjem, preko katerih Labod uvaža in izvaža:

KUPCI:

1. El-Mior Holandija
2. Melka Holandija
3. Jobis Zahodna Nemčija
4. Ziegler Zahodna Nemčija
5. Pfeiffle Zahodna Nemčija
6. Hoffmann Zahodna Nemčija
7. Erfo Zahodna Nemčija
8. Gollas Zahodna Nemčija
9. Fittex Holandija
10. Gläser Zahodna Nemčija
11. Etienneigner Zahodna Nemčija

Podjetja, preko katerih Labod izvaža in uvaža:

1. Progres iz Beograda
2. Jugoeksport iz Beograda
3. Tekstil iz Zagreba
4. Jugotekstil iz Ljubljane

DOBAVITELJI:

1. Centrotex ČSSR
2. Menedeter Avstrija
3. Anto Holandija
4. Tekstilimpex Poljska
5. Iller Textil Zahodna Nemčija

V imenu vseh se je Labodu zahvalil Hrastelj, glavni direktor Jugotekstil — impexa:

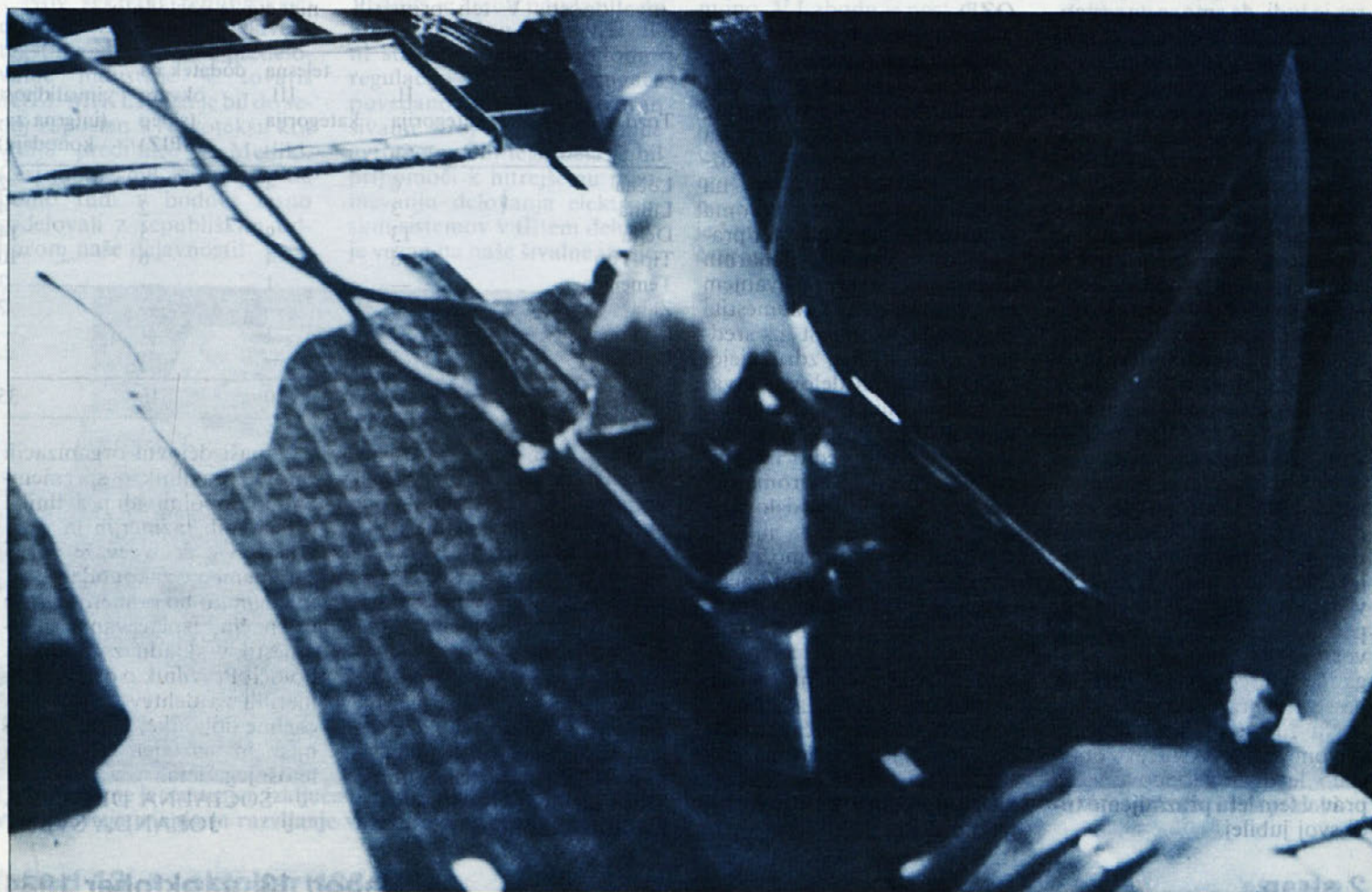
Predstavniki iz ČSSR pa so naši delovni organizaciji izročili priznanje češkoslovaške bombažne industrije za zasluge pri razvijanju mednarodnih odnosov na področju tekstilne industrije ter Kazimirju RUPNIKU, vodji nabave, priznanje, prvo te vrste, ki je bilo podeljeno izven ČSSR.

S kratkim, toda izbranim kulturnim programom — nastopil je Ribniški oktet, ki je zapel pesmi dežel, iz katerih so bili naši partnerji, ter folklorna skupina Kres — smo primerno počastili naše goste.

Naslednjega dne so obiskali tudi RC na Sromljah, kjer je stekel pogovor v prijetnem in prijateljskem vzdušju.

Mednarodno poslovno sodelovanje zahteva veliko truda in veliko poslovnosti, ki se prav ob priložnostih, kakršna je bila ta, lažje razvije v tesnejše sodelovanje. Vsi so izrazili željo, da bi se še kdaj dobili v tako prijetnem okolju.

Precej truda je zahtevala organizacija tega srečanja, toda trud se je močno obrestoval, saj je srečanje potekalo tako, kot smo si lahko samo želeli!

V soboto, 29. septembra, so svečano odkrili ploščo v počastitev 50-letnice uspele stavke šivilj v Povhovi tovarni. Ploščo je odkrila ena od organizatoric stavke, naša upokojenka **Karolina CIGOLJ**. V orisu delavskega gibanja na Dolenjskem in prebujanja tekstilnih delavk in delavcev je predsednik občinskega sindikalnega sveta Novo mesto Golež poudaril tudi vlogo tekstilne industrije danes ter čestital udeleženkam ter delovnim organizacijama, ki sta pogladi korenine v tistih začetkih tekstilne industrije, to je Novoteksu in Labodu.

Svečanosti ob odkritju plošče so se udeležili tudi predstavniki republiškega odbora ZSS, komisije za tradicije delavskega gibanja, našega združenja, predstavniki občine in, na žalost, le nekaj naših delavcev. Res, da smo ta dan imeli izleta delavcev tozdog Ločna in Commerce, da so bili prav ta konec tedna pri nas na obisku naši tuji partnerji, toda res je tudi, da smo se na sestanku koordinacije sindikata in še posebej na delavskem svetu dogovorili za primerno udeležbo na tej svečanosti. Kljub vsemu je bila prisotna le peščica naših delavcev ... Velika prizadevanja občinskega sindikalnega sveta, dolgotrajne priprave brošure, priprave na svečanost, vse to je steklo mimo. Pa vendar gre za obelježitev koščka naše preteklosti, za katero zatrjujemo, da imamo do nje primeren odnos. Še vedno pa lahko trdimo, da za tako skromno udeležbo ni kriv izlet (ki je bil že dolgo načrtovan in katerega se seveda niso udeležili vsi delavci posameznega tozda) ali pa že tudi dolgo prej načrtovano srečanje vseh naših tujih sodelavcev, ki ima pomembno težo v našem poslovnem življenju, pač pa neresnost in neodgovornost tistih, ki so bili predlagani, da predstavljajo Labod, pa so to enostavno pozabili.

Na žalost je tako praznik novomeških tekstilcev obelježilo le malo labodovcev, ki prav v tem letu praznujemo tudi svoj jubilej.

O novostih, ki jih prinaša novi zakon o PIZ, uporabljati se je začel s 1. januarjem 1984, smo okvirno že pisali v 1. in 2. številki glasila.

Poglejmo pa še natančneje, kaj določa omenjeni zakon glede pravic in obveznosti delovnih invalidov s preostalo delovno zmožnostjo ter obveznosti delovne organizacije do njih.

Nov sistem invalidskega zavarovanja ima za cilj zmanjševanje števila invalidskih upokojitev in večje vključevanje delovnih invalidov v združeno delo, pomeni neposreden premik v združeno delo, saj temelji na izhodišču, da morajo varstvo delovnih invalidov izvajati tam, kjer je do invalidnosti prišlo.

Zavarovanci s preostalo delovno zmožnostjo bodo pravice na podlagi invalidnosti še naprej uveljavljali pri SPIZ, uresničevanje le-teh pa bo v OZD.

Pravice iz invalidskega zavarovanja so naslednje: pravica do prekvalifikacije oziroma dokvalifikacije, do dela z delovnim časom, ki ustreza njihovi preostali delovni zmožnosti, do razporeditve na drugo ustrezno delo oziroma do ustrezne zaposlitve ter pravico do ustreznih denarnih nadomestil v zvezi z uživanjem teh pravic. Ta nadomestila zagotavlja skupnost iz sredstev, ki se pri njej združujejo. OZD je dolžna delovne invalide, ki so bili ob nastanku invalidnosti pri njih v delovnem razmerju, razporediti na drugo ustrezno delo oziroma jim zagotoviti delo z delovnim časom, ki ustreza njihovi preostali delovni zmožnosti, jim zagotoviti prekvalifikacijo oziroma dokvalifikacijo, če je to potrebno za zaposlitev na drugem ustreznem delu. V svoje breme je dolžna zagotoviti, odmeriti in izplačati nadomestilo OD za čas čakanja na prekvalifikacijo oziroma dokvalifikacijo in za čas čakanja na razporeditev na drugo ustrezno delo.

Glede na novo definicijo invalidnosti se vsebinsko spremeni tudi delo invalidske komisije. Ocena delovne zmožnosti ni več vezana zgolj na dela in naloge, ki jih zavarovanec opravlja v času nastanka invalidnosti, temveč se jo ocenjuje glede na vsa dela in naloge v TOZD, na katera bi bil delavec lahko razporejen v okviru svoje strokovne izobrazbe oziroma z delom pridobljene delovne zmožnosti v skladu SSA TOZD.

Pri I. in II. kategoriji invalidnosti ni novosti, medtem ko je pri III. kategoriji bistvena novost. Ta bi bila priznana takrat, ko delavec več ne bi bil zmožen z normalnim delovnim naporom, ki ne bi ogrožal njegovega zdravstvenega stanja, opravljati polni delovni čas tudi del in nalog v TOZD, ki ustrezajo njegovi strokovni izobrazbi ali z delom pridobljeni delovni zmožnosti. Pri tem ni pomembno, ali so taka dela in naloge, ki bi jih lahko delavec v TOZD opravljal, zasedena ali prosta.

Da bi se nastajanje invalidnosti med trajanjem delovnega razmerja zmanjševalo, zakon nalaga delovni organizaciji tudi dolžnost, da razporejajo na druga ustrezna dela vse delavce, pri katerih je podana spremenjena delovna zmožnost, kot tudi tiste na delih in nalogah, pri katerih je podana nevarnost za nastanek invalidnosti. V teh primerih

invalidnost še ni nastala, vendar pa so pri delavcu že podani utemeljeni znaki za to, da bi invalidnost z gotovostjo nastopila, če ne bi razporedili delavca na druga dela oziroma naloge.

Pri spremenjeni delovni zmožnosti je zmanjšanje oziroma izguba delovne zmožnosti že nastopila, vendar le za dela in naloge, ki jih je delavec opravljal neposredno pred nastankom spremenjene delovne zmožnosti. Ni pa še nastopilo zmanjšanje oziroma izguba delovne zmožnosti za vsa dela oziroma naloge v TOZD, ki ustrezajo njegovi strokovni izobrazbi oziroma z delom pridobljeni delovni zmožnosti. In prav zaradi tega ga je treba razporediti na druga dela in naloge, ki jih je zmožen navzlic spremenjeni delovni zmožnosti opravljati z normalnim delovnim učinkom s polnim delovnim časom in kjer ni nevarnosti za nastanek invalidnosti.

Torej, dokler je delavec zmožen s polnim delovnim časom in normalnim delovnim učinkom opravljati dela in naloge v TOZD, ki ustrezajo njegovi strokovni izobrazbi oziroma z delom pridobljeni delovni zmožnosti, pri njem ni podana invalidnost.

Pregled števila delovnih invalidov glede na stopnjo invalidnosti v naši delovni organizaciji je naslednji:

Tozod	II. kategorija	telesna III. kategorija	dodatek na okvara (sklep SPIZ)	invalidnost (interna zakonodaja)
Ločna	6	4	1	2
Libna	3	1	2	4
Delta	13	9	5	14
Tip-Top	8	4	6	10
Temenica	—	1	—	3
Zala	2	—	—	2
Commerce	2	1	1	—
DSSS	1	—	1	—
Skupaj DO:	35	20	16	35

Glede na vse omenjene spremembe se bodo v delovni organizaciji v prihodnje pogosteje pojavljali primeri, ko bodo delavci uresničevali pravice na podlagi neposredne nevarnosti za nastanek invalidnosti in spremenjene delovne zmožnosti.

Da pa bodo te pravice delovni invalidi lahko dejansko uresničevali, nam zakon določa tudi, da moramo SSA v delovni organizaciji uskladiti z zakonom.

V naši delovni organizaciji smo v Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o delovnih razmerjih in varstvu pravic delavcev že vnesli spremembe v zakonodaji PIZ, medtem ko bo odmerilo, višino in način izplačevanja nadomestil v skladu z zakonom določil Pravilnik o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke, ki bo dopolnjen in usklajen do konca letošnjega leta.

SOCIALNA DELAVKA
JOLANDA ŠVENT

kadrovske spremembe v odboru naše dejavnosti

naložbe v znanje so najboljše naložbe

Republiški odbor sindikata naše dejavnosti je na zadnji seji razrešil dosedanjega sekretarja tovariša JOŽETA KLOFUTARJA, ki je odšel v politično šolo »Josip Broz Tito« v Kumrovcu.

Tovarišu Klofutarju se tudi mi zahvaljujemo za prizadevanja in za tesen ter ustvarjalni odnos do baze. Obiskal nas je ob raznih priložnostih, med drugim je bil na seji naše konference sindikata in na našem srečanju ob 60-letnici. Za naprej mu želimo veliko uspehov in zadovoljstva pri nadaljnjem delu!

Nov sekretar republiškega odbora Sindikata delavcev tekstilne in usnjarsko predelovalne industrije je tovariš JOŽE MIKLIČ, ki je bil do sedaj zaposlen v Novoteksu kot vodja predilnice v Metliki. Čestitamo mu z željo, da bomo tudi v bodoče tesno sodelovali z republiškim odborom naše dejavnosti!

Nagel razvoj strojne opreme v naši panogi narekuje poseben, specializiran profil vzdrževanja, ki bi bil kos zapletom in okvaram na elektronsko krmiljenih strojih in aparatih. Vendar je že tako, da doslej še specializiranega mehanika za konfekcijsko industrijo nismo imeli, šola se je šele sedaj začela usmerjati k tej specializaciji. Čas nas neusmiljeno prehiteva, vsi novejši stroji imajo elektronsko regulacijo.

Zaenkrat imamo v Labodu enega strokovnjaka, ki je končal študij na višji šoli, smer industrijska elektronika. Ing. Vinko Blažič je za svoje diplomsko delo izbral nalogo z naslovom »Avtomatizacija šivalnega stroja«. Naloga naj bi služila tudi za izobraževanje tistih Labodovih delavcev, ki se pri vsakdanjem vzdrževanju strojev srečujejo z elektronikom. Vendar je treba poudariti, da gre za izključno navaden šivalni stroj, izboljšan s sodobno regulacijo oziroma, drugače povedano, za avtomatiziran šivalni stroj in ne za šivalne avtomate. Cilj tega dela je bil pripomoči k hitrejšemu razumevanju delovanja elektronskih sistemov v tistem delu, ki je vezan na naše šivalne stroje.

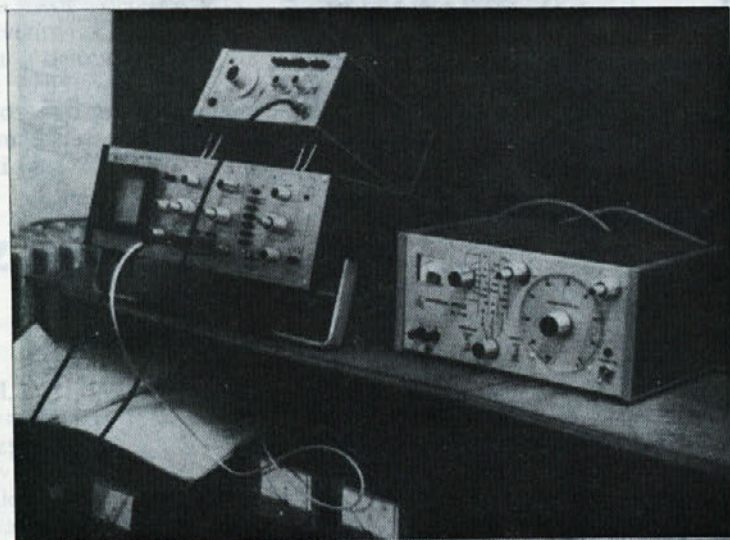
Strojna oprema, ki smo jo dobivali v Labodu po letu 1980, je dosedaj delovala brezhibno, sedaj pa je že nastopil tisti kritični čas, ko se lahko pojavijo okvare. Doslej smo za popravila okvar prosili proizvajalce same, ker nismo imeli dovolj znanja. Ti so zračunali predvsem svoje znanje, saj material ne predstavlja večjega stroška. Ker je večina opreme iz uvoza, popravila trajajo dlje, plačilo je v devizah, nastajajo stroški za prevoz itd. Tako ni čudno, da je na primer popravilo regulacijskega sistema za stroj Sacomat 100 v Delti stalo približno 1.300 švicarskih frankov (90.000 din), popravilo povsem enake napake na enakem stroju v Libni pa je v naši lastni režiji stalo le 3.000 dinarjev. Šlo je le za zamenjavo tujih komponent z domačimi, pri čemer pa ing. Blažič išče systemske rešitve. Meni, da naj ne bi šlo le za krpjanje posameznih napak, ampak za celovit pristop in vnašanje naših delov, kar naj bi veljalo za vse stroje v Labodu. Strošek, ki je nastal ob popravilu, velja za material, torej je razvidno, da je proizvajalec zaračunaval predvsem znanje. To pa je pri proizvajalcih močno zaščiteno. Lahko se zgodi, da proizvajalci informacije dobesedno skrivajo, ker s tem ščitijo svoj (velik) delež zaslužka.

Zato je dograjevanje znanja nujno. V Labodu je poskrbljeno za obiske sejmov, za nabavo literature, za primerno opremljenost delavnice, za razvijanje elektronike v našem okolju itd. Težave pa nastajajo v širšem prostoru: literaturo je moč kupiti preko uvoznika, to pa je dolga in draga pot. Težko je priti tudi do materiala, čeprav, kot rečeno, ta ni drag.

Trg je prazen, ker trgovci enostavno ne vedo, kaj nabavljati, ker pri nas še ni analize stanja in potreb oziroma smo se vse prepogosto za popravila obračali le na same proizvajalce.

Da bi si v Labodu zagotovili dovolj znanja za to področje vzdrževanja, bo razvojna služba organizirala izobraževanje. Vsi tozdi bodo dobili diplomsko nalogo tov. Blažiča. Vzdrževalci, predvsem pa električarji, bodo nato skupno preučili vsebino in se pogovorili o nejasnostih, sledilo pa bo še neposredno delo v tozdu ali v za to področje posebej opremljenem delu delavnice v Novem mestu. Seveda je ob tem treba še veliko volje do izobraževanja in naklonjenosti do novosti. Gre za precej novosti, ki jih bodo morali naši električarji osvojiti. S pridobljenim znanjem pa bodo še kako koristni. Zato je treba razmišljati, tudi o nagrajevanju, saj končno zahtevamo od teh ljudi nove kvalitete, to pa pogojuje tudi novo nagrajevanje. »Zaenkrat,« pravi tov. Blažič, »imamo v Labodu 3 delavce, ki so se področja elektronike intenzivneje lotili. Morda zaenkrat še ni dovolj dela samo na tem področju, toda sčasoma bodo le še elektronsko regulirani stroji in takrat bo dela še preveč, vsekakor pa preveč za tako majhno število ljudi.«

Izobraževanja, ki ga ponujamo z omenjeno diplomsko nalogo in kasnejših oblik, se moramo lotiti intenzivno. Novo področje zahteva veliko iskanje in veliko dela. Zahteva pa tudi veliko povezanosti, ne ljubosumnega skrivanja bodisi materiala, če gre za pomoč drugemu tozdu, ne znanja, če gre za nasvet.

Del orodjarne je namenjen izključno elektroniki. Ing. Blažič pravi, vanje novega znanja in razvijanje vzdrževanja na tem področju.

da smo dobro opremljeni in bi to morali zares izkoristiti za pridobi-

koliko moremo in koliko moramo prisluhni delovnemu invalidu

Vprašanje invalidnosti je eno izmed tistih, ki seže najgloblje v človeka — invalida, v njegovo družino in tudi v okolje, kjer dela. Glede na novo zakonodajo, ki prenaša težo reševanja vprašanj delovnih invalidov v njegovo neposredno delovno okolje, se to področje — ob majhnih možnostih za celovito reševanje tega vprašanja — odpira še toliko bolj pereče.

V sestavku smo vam želeli predočiti to občutljivo vprašanje, s katerim se srečujejo vse naše temeljne organizacije. Socialna delavka je pripravila izčrpen pregled stanja in zakonskih obveznosti, v pogovorih s predstavniki tozdev smo želeli problematiko predstaviti v taki luči, kakor jo doživljajo sami. Anica Nose, delegatka SIS za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, je prispevala povzetek iz razprave na republiški skupščini, ki je tekla prav na temo. Pripravili pa smo tudi pogovor z vodjo invalidskega zavarovanja v Novem mestu.

iz razprave na republiški skupščini SPIZ

Prejšnji mesec, točneje 18. septembra 1984, sem se kot delegat SPIZ udeležila 12. seje skupščine Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije v Ljubljani. S te seje želim posredovati nekaj informacij in ugotovitev ter sklepov, ki so bili sprejeti po precej burni in široki razpravi. Iz celotne razprave je posebno izstopala

problematika o odmeri nadomestil zaradi manjšega osebnega dohodka na drugem ustreznem delu. Izrečenih je bilo precej pripomb, predlogov in tudi kritik, vse pa je imelo skupen imenovalac, da delovni invalid ne sme biti prikrajšan pri osebnem dohodku. Iz razprave je bilo mogoče razbrati, da v nekaterih DO posvečajo premalo pozornosti varnosti delavcev, v drugih pa nimajo poslušali ali pa možnosti za prekvalifikacijo invalidov oziroma invalidnosti v svojih internih aktih nimajo opredeljene. Vse to in še različne razloge sprejetih predpisov in zbiranja potrebnih podatkov v DO ter nekatere pritožbe so povzročili precej nereda na tem področju.

Zato je skupščina Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije na seji dne 18. 9. 1984 sprejela **ugotovitveni sklep** o odmeri nadomestil zaradi manjšega osebnega dohodka na drugem delu po 103. členu prej veljavnega statuta. V njem točno določa način odmere teh nadomestil za čas od 1. januarja 1982 do 31. decembra 1983, ki je po zakonskih spremembah povzročil toliko nejevolje in vprašanj ob letos izdanih novih določbah, ki so izkazovale precej poračunskih zneskov.

Ravno slednje (poračun v primeru vračanja) pa je zahtevalo precej pojasnil in z ozirom na vse okoliščine glede spremembe sistema oziroma večina odmere teh nadomestil

je skupščina SPIZ sprejela sklep o načinu uskladitve osebnega dohodka iz kolektorskega leta pred nastankom invalidnosti za določanje nadomestila zaradi manjšega osebnega dohodka na drugem ustreznem delu za invalide, pri katerih je invalidnost nastala do 31. decembra 1983. Uporabljal se bo od 1. januarja 1984 dalje. Že odmerjene akontacije na nadomestila zaradi manjšega osebnega dohodka na drugem ustreznem delu, ki so se že odmerile po 263. členu statuta, se bodo ponovno odmerile z uporabo tega sklepa. Preveč izplačane akontacije se ne poračunajo. Tak predlog sklepa je rezultat sprejetih usklajenih predlogov odbora za sistem in organizacijo skupnosti, odbora za varstvo delovnih invalidov ter sestanka pristojnih družbenih dejavnikov za razrešitev problematike odmere nadomestila zaradi manjšega osebnega dohodka na drugem ustreznem delu po 47. členu republiškega zakona oziroma 263. členu statuta SPIZ in ga je skupščina soglasno sprejela.

S tem, menim, je razrešeno precej nejasnosti glede ugotavljanja višine nadomestil, ki se v letu 1984 še izplačujejo iz strdstev SPIZ, kako pa bo zadeva urejena naprej glede financiranja in glede ugotavljanja invalidnosti in vzrok zanj pa je že drugo poglavje. O tem kdaj pozneje, precej pa je o tem že napisala naša socialna delavka.

Na seji smo potrdili drugo povišanje pokojnin s 1. oktobrom 1984 za 11% z veljavnostjo za nazaj od 1. januarja 1984. Letos so se pokojnine s 1. julijem 1984 že povečale za 7%, le da so se tedaj nekatere najnižje pokojnine (za polno pokojninsko dobo) povečale tudi do 16%. Po določbah novega statuta Skupnosti se pokojnine med letom uskladi najmanj trikrat, in sicer: 1. julija, 1. oktobra in 1. decembra.

Upoštevalo ti dve uskladitvi pokojnin, to je 18,77% in novo oceno gibanj nominalnih osebnih dohodkov v letu 1984 za približno 44% v primerjavi s povprečjem, doseženim v lanskem letu, naj bi se s 1. decembrom 1984 uskladile pokojnine še za okoli 2,7%, če bi ostala ocenjena rast osebnih dohodkov nespremenjena. Na ta način bi se pokojnine v letošnjem letu uskladile za 50% načrtovane rasti nominalnih osebnih dohodkov v letu 1984, kot je s stališči skupnosti predvideno za to prehodno obdobje, kajti skupnosti in zakon urejata sistem usklajevanja pokojnin od leta 1986 dalje.

Obravnavana je bila tudi problematika vštevanja časa opravljanja kmetijske dejavnosti zakonca kmeta-kooperanta v pokojninsko dobo s predlogom za spremembo in dopolnitev sklepa o pogojih, načinu, osnovi in rokih za plačilo prispevkov za vštevanje časa opravljanja kmetijske dejavnosti v pokojnin-

Značilnosti ptujskega področja: kolesa in konji, s katerimi trgovina pripelje v Delto pijačo in hrano.

sko dobo. Sprejet je bil predlog vseh treh variant.

To bi bilo le nekaj najpomembnejših informacij z 12. seje skupščine SPIZ, čeprav bi bilo moč napisati še precej.

Ob vsem tem ugotavljam, da delegati v SIS lahko prispevamo vsaj delček informacij iz in v svoje delovno okolje, da pa smo še vedno premalo aktivni. Morali bi se zavedati, da je to naša dolžnost, ki smo jo ob izvolitvi sprejeli.

ANICA NOSE

pogovor s strokovno delavko

Cilka SMOLIČ, vodja odseka za izvajanje pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Novem mestu, je o problematiki, ki jo obravnava ta članek, poudarila, da je nujno dograjevati preventivo. »Tudi strokovne službe se zavedajo, da ni v nedogled delovnih mest, ki bi čakala na invalide, za katere je nujna premestitev. Povezovanja med delovnimi organizacijami skoraj da ni, saj je v novomeški občini le en tak primer. Sicer pa se celo tozdi zapirajo vase. Ko komisija ugotovi potrebe glede invalidnosti ali premestitve, sledi temu sklep skupnosti za invalidsko in pokojninsko zavarovanje, ta pa je obvezujoč, ker je v skladu z zakonodajo. Torej komisija ne spremlja realizacije sklepov, saj je delovna organizacija obvezna reševati te sklepe. Pritožb na neizvajanje sklepov je veliko, treba pa je vedno slišati obe strani. V občini je primerov veliko, vendar ni nobene druge poti kot delati samo na preventivi. Cilj ni izločiti invalida iz delovnega okolja, marveč nasprotno. Zato morajo delovne organizacije razvijati humanizacijo dela in dograjevati vse oblike preventive.«

iz tozdv

LIBNA ima letno 3 do 4 primere, ki zahtevajo prerazporeditev. V večini primerov pridejo v poštev le dela in naloge zlagalke ali kontrola šivanja. Zavedajo se, da bo zahtevek za prerazporeditev z leti vse več, in zato se je treba te-

V jedilnici Zale je vedno prijetno.

ga vprašanja lotiti zares intenzivno. »Komisija obravnava številne zahteve, od tega je tudi precej zavrženih. Za rešene seveda skušamo najti ustrezno premestitev, če gre za osebo, ki bo delu kos. So pa tudi primeri, ko skupnosti priporočimo upokojitve — ali 100-odstotno ali polovično — glede na zdravstveno sliko in ostale pogoje, ki jih v tozdu spremljamo,« pripoveduje poslovna sekretarka tozda Libna.

DELTA ima 22 invalidov, od tega 13 druge kategorije in 9 tretje kategorije. Poleg tega dobivajo tudi precej priporočil za prerazporeditev na nenormirana delovna mesta ali za delo v eni izmeni. Zavedajo se, da so to delavke, ki so si v veliki večini »pridelale« invalidnost na delovnem mestu. Želijo jim pomagati. Toda možnosti je tako malo, da so se za pomoč obrnili na kadrovsko-socialni službo, ki naj bi morda z razvojno službo iskala bodoče rešitve. Zagotoviti je treba dela z drugačnimi pogoji, kot veljajo v delovni hali. Tu je vsak obremenjen s tistimi 480 minutami, delom v dveh izmenah, z znanimi ekološkimi pogoji ...« O prekvalifikaciji smo sicer tudi razmišljali, toda to je rešitev izključno za mlajše osebe. Za vse starejše delavke pa moramo poiskati primerno rešitev znotraj tozda,« meni direktorica Delte. Prav v tem kolektivu so opozorili tudi na delež odgovornosti medicine dela, saj je nedopustno, da ob občutnih odstopanjih od zahtev za

delo v šivalnici, na primer, dobi delavka kljub temu ugodno zdravniško spričevalo.

V Delti opozarjamo na nujnost reševanja tega področja s skupnimi močmi.

LOČNA: Vprašan premestitev ali štiriurnega dela je vse več. Starostna struktura tozda se viša in tako je pričakovati še več primerov invalidnosti in zmanjšane delovne sposobnosti. Doslej smo številne primere reševali v sodelovanju s tozdom Commerce, vendar se tudi te možnosti zožujejo. Trenutno sta odprta dva primera in dogovarjamo se znotraj tozda, s tozdom Commerce in DSSS. O teh vprašanjih je tekla beseda na mnogih sejah komisije za delovna razmerja. Tudi na delavskem svetu smo dali pobudo za širšo obravnavo. Zavedamo se, da tozda sam pri razporeditvah ne more nuditi pravih rešitev, čeprav bo gotovo treba začeti razmišljati o posebni brigadi ali podobni rešitvi.

TIP-TOP: Nekaj primerov za 4-urno delo je tozda Tip-Top rešil z delom v oddelku po meri, težje pa je pri prerazporeditvah. Skoraj da ni možnosti ponuditi bolnemu človeku primerno rešitev. Doslej je veliko teh delavcev odšlo na kontrolo, kar zadeve ne rešuje, še posebej ne v smislu naloge kontrole, ki je vse kaj drugega kot manj zahtevno delo ne glede na zahtevnost in tudi ne glede na pogoje dela.

ZALA: Za enkrat nimajo zahtevek za prerazporeditve, ki

bi jih na pobudo komisije izdala skupnost pokojninsko in invalidskega zavarovanja v Idriji, pač pa je že bilo nekaj priporočil za premestitve, ki jih upoštevajo, kolikor se pač da. Možnosti je malo in tako pride le v poštev menjava operacije ali kaj podobnega.

Tudi TEMENICA zaenkrat še nima zahtev za prerazporeditev. Če pa bo prišlo do tega, rešitve skoraj da ne vidijo.

povzetek

Vprašanja prerazporeditve delovnih invalidov so zaradi ozkega proizvodnega programa še toliko težja. Boleč je občutek, ko po desetih ali še več letih nastopijo težave in ni primerne dela, ki bi ga takemu človeku lahko ponudili. Zasilne in začasne rešitve pa ne zadovoljujejo ne zahtevek po zdravem delovnem okolju in ne osebnega zadovoljstva delavca — invalida. Možnosti in usmeritve so tudi v prekvalificiranju, toda to je vprašljivo, če gre za starejšega človeka. Ob vseh teh dejstvih pa primeri tu še vedno so in nujno jih je rešiti v prid človeka in v dobro delovne organizacije. Gotovo je potrebno širše razumevanje, zato poziv velja vsem nam za skupno reševanje. Še toliko bolj pa to velja za načrtovanje humanizacije dela, za spremljanje vseh pojavov, ki vplivajo na zdravje delavca. Med rešitvami so poleg poglobljene preventive s humanizacijo dela in prekvalifikacije, še razmišljanja o posebnih brigadah ali podobni obliki rešitve znotraj posameznega tozda. Ne nazadnje je tu še velika vloga medicine dela. Pregledi pred vstopom v delovno razmerje morajo postati bolj natančni, v dobro človeka in družbe morajo dati realno spričevalo.

Z okvirnim posnetkom stanja na tem področju želimo spodbuditi vse odgovorne v tozdih, skupaj s komisijami za kadre ter delavskimi sveti, da začno načrtno aktivnost za rešitve in za preventivo, ki se nam bo še kako obrestovala.

Priznanje

Ob krajevnem prazniku Kandije — Grm v Novem mestu je bila med dobitniki priznanja krajevne konference SZDL tudi naša sodelavke Zvonka Kebe. Ob tej priložnosti ji tudi delavci Laboda izrekamo čestitke!

hočemo kadre s pravim znanjem

Letos je končala šolanje prva generacija v usmerjenem izobraževanju. Tudi v naših delovnih okoljih so pripravniki s končano triletno konfekcijsko šolo, ki po novem zakonu o srednjem šolstvu opravljajo pripravniško dobo šest mesecev. V tem času naj bi izdelali nalogo, se podrobneje seznanili z delovnim okoljem in z načinom dela. Del praktičnih znanj so pridobivali že med šolanjem ob proizvodnem delu in delovni praksi ter pri praktičnem pouku na šolah, saj smo tudi rekli, da od usmerjenega izobraževanja pričakujemo tesnejšo povezanost z združenim delom, kvalitetnejše usmeritve, več znanja ... Danes že lahko štejemo rezultate, na osnovi katerih bomo v bodoče posegali v nadaljnje dodelave programov in razmejevanje nalog v šolah pa tudi v združenem delu, da bomo v našem šolstvu zares dosegli pričakovane cilje.

Izkušnje mladih pripravnikov so v naših proizvodnih tozdih po nekaj mesecih dela podobne in se tudi povsem ujemajo z opažanji vseh tistih, ki v tozdih skrbe za mlad kader in za proizvodnjo. Programi šol so ponudili precej teoretičnega, a premalo praktičnega znanja. Gotovo želimo od novih generacij več znanja, širše obzorje, ki zagotavlja tudi večjo elastičnost, lažje prilagajanje, skratka šolo, ki gradi širšega človeka. Toda od šole pričakujemo tudi znanje, ki ga bo mlad človek lahko hitro vnesel v svoje delo. Tu pa prve izkušnje ne obetajo dovolj. Pripravniki po treh letih šole ne znajo šivati. Trditev je morda malce presplošna, toda tako kažejo vsakdanje izkušnje v naših proizvodnjah. Toda, da ne bi ocenjevali le iz ene strani, pogledjmo kaj mislijo o svojem znanju mladi pripravniki?

MARJETA MUZEK: »Zaključila sem 3-letno konfekcijsko šolo v Mariboru, zaposlila sem se v Delti. Vedno sem čutila veliko nagnjenje do šivanja, tako mi to ne dela posebnih težav, saj sem tudi doma že

veliko šivala. Je pa konfekcijska proizvodnja bolj malo podobna tistemu, kar smo se učili v šoli. Sicer smo delali tudi po fazah, izdelali pa smo tudi kak lažji kos oblačila v celoti. Toda 12 ur tedensko praktičnega pouka je premalo. Teorijo smo izčrpno spoznali, v praksi pa nam veliko manjka.«

V Delti se s pripravniki (poleg tega pa tudi z učenci na proizvodnem delu ter z vsemi delavkami, ki so na priučevanju) ukvarjata dve inštruktorki, **Irena Gašperič** in **Anica Prosenik**, delo pripravnikov pa spremlja tudi **Mimica Magdič**, ki opravlja tudi nalogo referenta za izobraževanje v tozdu. Skrb za mlade kadre pa ne gre mimo vodje proizvodnje. **Tov. Kranjc** je ob pogovoru dejal, da bodo dekleta s končano 3-letno šolo gotovo hitreje dosegala primernejše rezultate in da pričakuje po končanem pripravništvu 80-odstotni doseg norme. Ob tem pa v Delti trdijo, da šola nudi premalo praktičnega znanja.

In pripravnica KAROLINA LEKSE iz Libne: »Šolo sem končala v Sevnici. Veliko mi je pri spoznavanju poteka proizvodnje in strojev pomagala delovna praksa v Libni, z določenimi stvarmi pa se spoznavam še sedaj. Delavnica v šoli je bila dokaj opremljena, vendar smo spoznavale starejše tipe strojev, ki so bili tudi precej počasnejši od teh v Libni. V šoli smo spoznavale tudi različne pristope k šivanju, delo po fazah in izdelava celoga modela, vendar je šlo tam vse bolj počasi in bolj enostavno.«

Tudi inštruktorka iz Libne, **Milena Turšič**, spoznava pri svojem delu z mladimi, da ob prihodu iz šole nimajo dovolj praktičnega znanja in da so ta dekleta nekoliko počasnejša. Sicer pa je odvisno od posameznice, kako se vključi v delo, neglede na to, ali je na priučevanju ali ima končano šolo. Osebna zagnanost za delo je še vedno osnovni pogoj za uspeh.

In kaj pravi šola? Šole se vse po vrsti srečujejo z velikimi težavami pri opremljenosti delavnic in še kje. Ljubljanska konfekcijska šola je problem skušala rešiti skupaj s Tiptopom. Po pogodbi namreč skupina učenek — pretežno štipendistke — opravljajo praktični pouk v tej proizvodnji. Na strojih in v okolju, kjer bodo nekoč tudi delale. Te oblike se je bila šola primorana poslužiti, saj manjka prostora in tudi z opremljenostjo

se ne morejo pohvaliti. Gotovo je sodelovanje prav začetno in dobrodošlo za obe strani, vendar je v tem primeru tozod dodatno obremenjen, saj poteka praktični pouk pod vodstvom tozdovih delavcev.

Ravnateljica šole v Sevnici pa je razmišljala: »Ena plat so zastareli stroji, med katerimi sicer imamo tudi nekaj novjših pripomočkov, vendar ti še ne zadoščajo za pridobitev hitrosti ... Če bi imeli primerno opremo, bi morda sedaj dogovorjeno število ur za praktični pouk zadostovalo, tako pa ne. Tudi mi smo imeli lani del praktičnega pouka v Jutranjki, ki bdi nad našo šolo in nam močno pomaga, vendar je bil uspeh podoben praktičnemu pouku, ki ga opravljamo v šoli. Sicer pa želi usmerjeno izobraževanje ne le pripraviti za takojšnje šivanje, kot gre v našem primeru, ampak razširiti obzorje učenca, pri čemer pa mislim, da le uspevamo. To pa ne pomeni, da smo mi z učnim programom popolnoma zadovoljni. Šola in združeno delo dajemo svoje pripombe. Da vedno niso osvojene, vidim vzrok predvsem v dejstvu, da je v zavodih za šolstvo premalo strokovnjakov iz naše branže, in tako lahko nastane precej neživljenjskih programov. Vendar pa je strokovnjake težko dobiti na šolo, težko je dobiti učitelja praktičnega pouka ali strokovnih predmetov z ustreznimi zahtevami, ker to delo ni primerno vrednoteno. Tako se začaran krog vrtil.«

Taka je torej prava slika pripravništva oziroma usposobljenosti učencev s končano 3-letno šolo v usmerjenem izobraževanju. (V sestavku smo se omejili le na to šolo.) Dve plati sta, ki se pereče odpirata: praktičnega znanja je premalo, mi in gotovo vse združeno delo pa pričakujemo dokaj oblikovane kadre. Je taka zahteva prevelika? Vemo, da na eni strani ni veliko odličnjakov med učenci, ki se odločijo za konfekcijske šole. Kako naj torej šola oblikuje v teh letih človeka, ki bo zadoštil visokim zahtevam. Tu pa je še slaba opremljenost delavnic v šolah in vprašanje kadra, ki bo kos stroki in pedagoškemu znanjem. V obeh primerih bo gotovo v bodoče treba več sodelovanje oziroma več organizirane in ne le slučajne povezanosti med šolo in združenim delom. In tretje, glas obeh strani, šole in združenega dela, mora seči do sfer, kjer se oblikujejo učeni načrti, in tam

zagotovili ljudi, ki jim bo stroka blizu.

Sicer pa bomo počakali, da bo 6 mesecev mimo, in takrat zopet zapisali ugotovitve in dosežke teh mladih ljudi, ki bodo s svojo zagnanostjo za delo in prebujajočo se pripadnostjo kolektivu gotovo znali svojemu teoretičnemu znanju s pridnimi rokami dodati tudi delovne uspehe.

L. J.

zk po 13. seji

**Zveza komunistov
pred konkretnimi
in zahtevnimi nalogami**

Zaključki 13. seje centralnega komiteja ZKJ so bili kratki in jedernati, uvedli so novo prakso v delovanje dvomilijonskega članstva ZKJ. CK ZKJ je predlagal vsepartijsko razpravo o tem, kako priti do pozicije uresničitve vodilne vloge ZKJ in o njeni idejni in akcijski enotnosti.

Takšna razprava ni sama sebi namen. Njen cilj mora biti ločevanje med komunisti, ki znajo, hočejo in morajo od tistih, ki nočejo, ne morejo in ne znajo. Zato je treba v vsaki osnovni organizaciji oceniti gospodarske in družbene razmere ter s kritično in temeljito oceno prispevati k spreminjanju odnosov.

V obliki organizirane javne razprave je nujno analizirati, kako in na kakšen način se v konkretni družbeni praksi uresničuje vloga ZK, kakšen je vpliv ZK in njenih članov v posameznih institucijah političnega sistema, še posebej v organih samoupravljanja, sindikatu, organizacijah SZDL, kjer se uresničuje dogovorjena politika.

Razprave v osnovnih organizacijah ZK morajo biti čimbolj demokratične, konkretne, prispevati morajo k odločnejši idejni, akcijski in kadrovski krepitvi ZK v naši družbi.

Ni več opravičil, da bi odlašali in omahovali pred konkretnimi in zahtevnimi nalogami. Treba je kritično in samokritično proučiti razmere v lastnih okoljih, ugotoviti vzroke za slabo delo, oportunitizem in začetni odločno diferenciacijo. Gre predvsem za to, da bi dosegli novo kvaliteto ravnanje. K tej novi

kvaliteti pa le splošne kritike ali pa kritike, izrečene zaradi samega kritiziranja, ne morejo prispevati nič.

Sama razprava oziroma akcija kot njen sestavni del mora pokazati, kdo je v kakšni poziciji. To bo gotovo poglobilo prepad med tistimi, ki so za spremembe, in onimi, ki so za status quo.

Zdajšnja razprava mora odkrito in pogumno pikazati razliko med pravimi komunisti in tistimi, ki so iz kakšnegakoli nepravlega razloga v zvezi komunistov. Zlasti je potreba ponovno uveljaviti revolucionarni in moralni lik komunistov, saj je to eden od bistvenih pogojev za uresničevanje vodilne vloge zveze komunistov.

Komunisti ne morejo imeti nobenih posebnih interesov in ciljev, ki bi jih ločevali od interesov in ciljev delavskega razreda, ki mu komunisti tudi sami pripadajo.

STEVO DOŠENOVIC

alarm v temenici

Temenica je pred težko nalogo dodelave organizacije dela. Rezultati zadnjega meseca so bili — kljub delu v popoldanskem urah in delu ob vseh sobotah — zelo nizki. V avgustu so dosegli le 79 odstotkov plana. Med vzroki za slabši doseg plana je gotovo tudi težko delo za izvoz, ki ni bilo vedno dovolj natančno pripravljeno, bili so majhni nalogi in zelo zahtevni modeli. Toda to je del vzrokov za slabše rezultate.

Resna situacija je narekovala takojšnjo analizo organizacije dela sploh, usposobljenosti organizatorjev pa še česa. Res se v tem okolju še vedno ubadajo s premajhnim številom strokovnjakov, predvsem pa jim primanjkuje tehnolog. Vse to in morda še kaj je sedaj v obravnavi. Ukrepati je treba hitro in hitro doseči tudi boljše rezultate dela.

Kot rečeno, je bilo vložnih veliko ur prek rednega delovnega časa, torej volja za delo je, vse ostalo pa bo treba organizirati tako, da bo to delo tudi rodilo osebne in skupne uspehe.

Ko bodo ukrepi v Temenici dokončno izdelani, jih bomo objavili tudi v glasilu.

oblika pomoči

Vsem znane težave Tovarne motornih vozil iz Novega mesta so narekovala korenite posege v proizvodnjo in organizacijo dela tega giganta. Ker sanacija IMV še teče, prihaja do določenih zapletov in odstopanj, to pa zahteva od zaposlenih veliko potrpežljivosti. Vzporedno z delovno organizacijo se je našla v zagati tudi temeljna organizacija IMV na Mirni pri Trebnjem. V tem tozdu je zaposlenih 400 delavcev, delajo pa na treh osnovnih programih. Med temi je tudi konfekcijsko-tapetniška proizvodnja, ki zajema 110 delavcev.

Ker pa se je tudi proizvodnja počitniških prikolic, za opremo katerih je skrbela ta delovna enota, močno skrčila, s 26.000 na 17.000 letno, ostaja določeno število šivilj brez pravega dela. Nekaj se jih vozi na delo v Novo mesto, kjer so na povsem drugih delih in nalogah seveda malo uspešne, nekaj pa jih je že na priučevanju v Labodovem tozdu Temenica. Bližina obeh tozdov in širjenje našega programa kril je ponudila rešitev za kar 30 šivilj iz IMV, ki bodo odslej po pogodbi izdelovale krila. Vodja obrata iz IMV, tov. Bartolj, je ob obisku v pripravi dela za program kril povedal,

Inštruktaža v pripravi kril za šivilje iz IMV.

da se sicer zavedajo teže novega dela, ki je precej bolj odgovorno, vendar da se hkrati dela tudi vesele. Sprva naj bi mesečno izdelali 2.000 enostavnejših kril, sledila pa naj bi tudi zahtevnejša. Strojev imajo v šivalnici IMV kar dovolj, le specialno opremo si bodo sposodili od Temenice.

Priprava sta se obe strani — Labodova priprava dela s tozdom Temenica in odgovorniki v IMV — lotili zelo resno in gotovo tudi rezultati ne bodo manjkali. Šivilje iz IMV pa so zadovoljne tudi zato, ker je s tem sodelovanjem tudi njihova socialna varnost trdnjša, kot je bila še pred nedavnim.

mladi dopisniki

V sklopu prireditev ob letošnjem tednu otroka, ki je potekal pod geslom, da otroci soustvarjajo naš svet, bodo v Novem mestu sredi meseca mladi novinarji. Obiskali bodo uredništvo Dolenjskega lista, dopisništvo RTV, Dela ter 13 delovnih organizacij, med katerimi je tudi Labod. Udeležili se bodo seje našega uredniškega odbora in se tako seznanili z nastajanjem glasila, s težavami in radostmi tega poklica. Mlade novinarje bo sprejel tudi Slavko Fras, predstavnik Društva novinarjev Slovenije, Manca Košir, naša znana novinarka in pedagoška delavka na tem področju, pa bo pripravila malo novinarsko šolo za mentorje dopisnikov.

srečanje predstavnikov sindikata

Skupina članov predsedstva Zveze sindikatov Slovenije na čelu s predsednikom M. Orožnom se je v našem RC Sromlje sestala s predstavniki predsedstva hrvaških sindikatov, ki jih je vodil predsednik predsedstva Zveze sindikatov Hrvatske.

Tema pogovora je bila predvsem s področja dohodkovnih odnosov, politična organizacijska in vsebinska akcija v sedanjem gospodarskem trenutku in še posebej vloga sindikata v tem času.

Goste je v imenu naše DO pozdravil direktor tozda Libna, tov. Komočar, in ob tej priložnosti podrobno predstavil tovarno Labod kot celoto, z vsemi temeljnimi organizacijami združenega dela pa tudi skupnimi službami. Ob orisu organiziranosti naše DO so bili izpostavljeni tudi pogoji za gospodarjenje tako naše DO kakor tudi tekstilne industrije nasploh. Še posebej je bilo poudarjenih nekaj perečih vprašanj, ki danes tarejo našo DO in panogo. Med ostalimi je bilo izpostavljeno vprašanje uvoza najnujnejše strojne opreme, ki je eden največjih porokov za našo konkurenčnost na vse bolj zahtevnem domačem in tujem trgu, ustvarjanja in razpolaganja z deviznimi sredstvi ter nenazadnje, tudi neprethtane nove investicije v naši panogi, ki se pojavljajo v jugoslovanskem prostoru v že tako razširjeni konfekcijski industriji. Kot primer je bilo izpostavljeno vprašanje, resnični upravičenosti gradenj novih tovarnih konfekcije, namesto da bi denar usmerili v posodobitev že obstoječih, ki imajo izkušnje v tej vse prej kot enostavni industriji.

V pogovoru je bilo izpostavljenih še veliko vprašanj s področja dohodkovnih odnosov, gibanja dohodka in osebnih dohodkov, socialnega položaja delavcev, družbenega in osebne standarda ...

Sestanek predstavnikov slovenskih in hrvaških sindikatov se je zavlekel pozno v popoldne in tako si gostje niso mogli ogledati proizvodnih prostorov in delovnega procesa v tozdu Libna. Vendar pa je direktor tega tozda uspel obširno predstaviti tudi to okolje ter naša skupna prizadevanja in cilje za naprej.

razvojne možnosti socialnega področja

Smo v času priprav srednjeročnega in dolgoročnega planiranja. Ne bo odveč, če se pogledamo tudi v nekatere elemente planiranja, kot so razvojne možnosti socialnega področja.

V ospredju razvoja naše samoupravne socialistične družbe je človek in zadovoljevanje njegovih potreb.

Podlago za socialno varnost naj bi si človek zagotovil predvsem s svojim živim in minulim delom. Vsak pa objektivno ni zmožep zagotoviti sebi in svoji družini socialne varnosti, zato naj bi bilo temeljno načelo tudi v naših planih in v praksi solidarnost in vzajemnost vsakogar do vseh in vseh do vsakogar.

Iz strokovnih informacij SR Slovenije bo rast prebivalstva do leta 2000 počasna — le za 0,7% letno.

Demografska projekcija kaže, da bomo imeli v naši republiki leta 2001 že 2.169.394 prebivalcev, od tega okoli 49,4% moških in 50,6% žensk.

Hitreje od rasti celotnega prebivalstva se bo povečevala starostna skupina prebivalcev, starih nad 60 let. Ta delež ljudi bo dosegel leta 2000 že 16%.

Enako kot rast celotnega prebivalstva se bo povečevala starostna skupina mladine do 18 let. V okviru te skupine bo hitrejša poprečna letna rast starostne skupine od 15 do 18 leta in to do leta 2001.

S približno enako stopnjo rasti kot vse prebivalstvo se bo povečevalo število motene mladine v telesnem in duševnem razvoju ter invalidnost na delovnem mestu. Aktivnega prebivalstva pa je 48% vseh ljudi.

Zaposlenost se bo po predpostavkah razvojnih usmeritev povečevala nekoliko hitreje kot prebivalstvo, in sicer za okoli 1,1 letno. Pri tem se bo povečevala zaposlenost v gospodarstvu za 0,9% letno, v negospodarstvu pa za 1,6% letno.

V dosedanem obdobju se je povečalo število storitev socialnega skrbstva, ki zadevajo vse skupine prebivalstva, zlasti še mladino in starejše osebe.

Tako je bilo v letu 1983 deležnih pomoči ali drugih storitev 59.000 otrok in mladoletnikov, v domovih za starejše pa je bilo 9.275 ljudi.

Socialni razvoj kot integralni del družbenega razvoja je v naši republiki že dosegel dovolj visoko raven, čeprav dejavnost socialnega področja kot sestavine socialnega razvoja v celoti še ne sledi naraščajočim potrebam ljudi.

Treba bo v bodoče uveljavljati predvsem kakovostne spremembe, ki bodo temeljile na smotrni izrabi vseh razpoložljivih virov, na tesnejšem sodelovanju vseh dejavnikov, ki lahko pripomorejo k hitrejšemu razvoju ključnih socialnih problemov in k boljši socialni varnosti ljudi.

Ugotovljeno je, da smo Slovenci v poprečju vedno starejši, saj je od vsega prebivalstva prek 10% starih nad 65 let. Staranje pa prinaša hkrati mnoge probleme, ki jih moramo obravnavati v naši družbi ne le kot probleme starejših, marveč kot sestavino dejanskega položaja slehernega delovnega človeka. Zato moramo o starejših razmišljati, da so del naše družbe (del našega kolektiva) kot ljudje drugih starostnih skupin ter da so sestavni del svoje družine oziroma svojega bivalnega okolja.

Tudi druge osebe, ki s svojim asocialnim vedenjem ogrožajo sebe, družino in širšo okolje, potrebujejo več družbene pomoči. Sem sodi zlasti problem alkoholizma in drugih oblik zasvojenosti.

Zavoljo alkoholizma je v naši republiki ogroženih okoli 80.000 alkoholikov in to povzroča težke moralne in materialne posledice (bolniška odsotnost, stroški zdravljenja, invalidske upokojitve itd.). Inštitut za kriminologijo predvideva tudi naraščanje storilcev kaznivih dejanj.

Tako tudi te razmere napovedujejo socialnim službam večji obseg dela, predvsem postpenalno pomoč, kar pomeni poleg svetovanja pomoč pri zaposlitvi, pri urejanju stanovanjskih razmer in druge pomoči.

In kako izvajati naloge socialnega področja v lastnem delovnem okolju? Razmišljanja o novo zaposlenih profilih s tega strokovnega področja niso edino in najboljše merilo. Le več strokovnega usmerjanja in permanentnega odkrivanja problemov s tega področja ter odgovornost širšega pomena v posameznih delovnih okoljih bo rodilo prava rezultate dela.

DRAGICA NENADIČ

cene vrtcev

Za letošnje šolsko leto so v vzgojno-varstvenih ustanovah v Novem mestu dogovorjene naslednje cene za vzgojno-varstvene storitve.

Za dojenčke 8.610 din, za otroke v družinskem varstvu 8.180 din ter za otroke v oddelkih od 2 do 7 let 5.686 din. Od dogovorjenih mesečnih cen pa bodo starši prispevali največ 70% in najmanj 25%. Lestvica za plačilo storitev ima še vedno 10 dohodkovnih skupin. Cenzus sega od 4.900 do 14.000 din na družinskega člana mesečno.

Poglejmo še prispevke po posameznih dohodkovnih skupinah:

sk.	doh. člana družine	mesečni dohodek na % udel.	starost otrok		
			2 - 7 let	do 2 let	družinska varstva
1.	do 4.900	25	1.422	2.153	2.045
2.	nad 4.900 — 6.000	30	1.706	2.583	2.454
3.	nad 6.000 — 7.000	35	1.990	3.014	2.863
4.	nad 7.000 — 8.000	40	2.274	3.444	3.272
5.	nad 8.000 — 9.100	46	2.616	3.961	3.763
6.	nad 9.100 — 10.300	52	2.957	4.477	4.254
7.	nad 10.300 — 11.400	58	3.298	4.994	4.744
8.	nad 11.400 — 12.700	62	3.525	5.338	5.072
9.	nad 12.700 — 14.000	66	3.753	5.683	5.399
10.	nad 14.000	70	3.980	6.027	5.726

popravek in opravičilo

V sestavku »Pogovor z Jelko in Petro« v prejšnji številki Laboda je prišlo v prvem odstavku pri stavljanju besedila do neljubega preskoka in tako je nastal nejasen in seveda nelogičen stavek. Po rokopisu bi moralo besedilo teči takole: »... Na to temo je zanesel z Jelko in Petro, ki skrbita za naš program vrhnjih oblačil. Bogate izkušnje, ki sta si jih pridobili (Jelka kreira že 19. leto, Petra pa 14.), in predvsem ljubezen do tega dela, sta njuni osnovni karakteristiki ...

Tiskarski škrat ne izbira tem in vskoči, kjer pač je. Za napako se opravičujemo, je pa smola, da se prav pri sestavkih o naših kreacijah tako rade vsilijo napake. Ne bomo iskali simbolike v tem, ampak se bomo raje skupno potrudili, da jih v bodoče ne bo!

Ob jubileju

Sredi oktobra bo minilo 25 let od sprejetja prvega zakona o službi družbenega knjigovodstva. Ob jubileju veljajo tudi naše čestitke SDK, ki se po svoji funkciji vključuje v vse tokove družbene reprodukcije!

6. labodov ex-tempore

V našem jubilejnem letu poteka tudi 6. Labodov ex-tempore. Letošnja prireditev bo zajela tudi razstavo vseh do sedaj nagradjenih del in del, ki so prejela diplome. Ta razstava bo odprta v mali dvorani muzeja NOB v Novem mestu 19. oktobra, z njo pa se vključujemo v praznovanje občine Novo mesto. Naslednji dan pa bo otvoritev razstave del 6. ex-tempora Labod 84. Letos je poleg tem dolina Krke in ljudje ob njej ter Novo mesto razpisana še ena tema in sicer o 50-letnici stavke tekstilnih delavk.

Pričakujemo okoli 100 udeležencev.

Kdor premaga jezo, je premagal največjega sovražnika.

Nasilje je obramba tistega človeka, ki ne verjame vase.

Vsa skrivnost moči je v tem, da se zavedamo šibkosti drugih.

Nekatere napake se, postavljene v pravo luč, svetijo bolj kot same vrline.